

Bilag 8

Andetsprogede voksnes afkodningsfærdigheder

Dette bilag gengiver i hovedtræk indholdet af bilag 8 *Tosprogede voksnes afkodningsfærdigheder* (Gellert 2003c) fra anden udgave af trinplaceringsvejledningen til FVU-læsning med få justeringer:

- Termen *tosprogede* er ændret til *andetsprogede*.
- Det skærpes, at testen bidrager til at identificere voksne med dansk som andetsprog med meget ringe afkodningsfærdigheder, hvor det kan være relevant at henvise til yderligere udredning for ordblindhed, men at den ikke direkte kan bruges til at indikere trinplacering på eller over trin 1 på samme måde som VLV-2 – deltest 3 *Hvilket ord lyder som et rigtigt ord?*

Indhold

Andetsprogede voksnes afkodningsfærdigheder	3
Beskrivelse af testen.....	3
Instruktion	3
Vurdering	3
Rigtige ord.....	5
Vrøleord	6

Andetsprogede voksnes afkodningsfærdigheder

Denne afkodningstest er udviklet til afdækning af ordlæsefærdigheder hos FVU-deltagere med dansk som andetsprog. Testen kan anvendes som et hjælpeværktøj til at identificere andetsprogede voksne med meget ringe afkodningsfærdigheder.

Beskrivelse af testen

Testen består af et ark med 20 rigtige ord og et ark med 20 vrøvleord (nonsensord). Rækken med rigtige ord og vrøvleord er en revideret udgave af ”Ordliste 1” fra materialet ”Visitation – vejledning om sprogcentrenes visitation til undervisning i dansk som andetsprog for voksne” (UIM, 2000).

Instruktion

Rækken med rigtige ord præsenteres først på et ark for sig.

Testtageren siger: *”Her er en liste med nogle ord. Læs alle ordene højt.”*

Efter deltagerens højtlesning af de rigtige ord præsenteres rækken med vrøvleord.

Testtageren siger: *”Her er en liste med vrøvleord. Det er nogle ord, der ikke betyder noget. Læs alle ordene højt.”*

Det anbefales, at testtageren undervejs noterer deltagerens højtlesning af listerne og samtidig optager højtlesningen på bånd med henblik på en senere aflytning og vurdering.

Vurdering

Højtlesning af listerne med rigtige ord og vrøvleord kan bidrage til en identifikation af andetsprogede voksne med meget ringe afkodningsfærdigheder. Når listerne bruges som supplement til deltest 3 i VLV-2 *Hvilket ord lyder som et rigtigt ord?*, kan de således udgøre en hjælp til at identificere deltagere med så usikre lydbaserede ordlæsefærdigheder, at de bør udredes for ordblindhed, fx med brug af *Dynamisk Ordblindetest* (DOT). Ordlisterne er ikke forsynet med normer, der kan angive trinplacering på eller over trin 1.

De rigtige ord kan læses korrekt ved hjælp af flere forskellige strategier, fx ved at deltageren genkender ordene umiddelbart eller staver sig igennem dem ved hjælp af en lydligt baseret strategi. En meget usikker og langsom højtlesning af denne liste tyder på, at deltageren har vanskeligheder med at afkode enkle, lydrette ord.

Vrøvlordene kan kun læses korrekt ved hjælp af en lydligt baseret strategi, og en meget usikker og langsom højtlesning af denne liste kan derfor være et tegn på, at deltageren har vanskeligheder med at udnytte en sådan strategi ved afkodning af ukendte ord.

Testtageren bør ved vurderingen af højtlesningen af listerne være opmærksom på, at der kan være forskellige årsager til en lav score, herunder udtalevanskeligheder og ordblindhed.

Nogle deltagere med dansk som andetsprog har vanskeligt ved at udtale bestemte sproglyde på dansk og kan fx udtale ord som "lys" og "pil" på en sådan måde, at det for mange dansksprogede lyder omtrent som hhv. "lus" og "bil". Hvis ordet "lys" læses som "lus", kan fejlen således i nogle tilfælde skyldes et generelt udtaleproblem hos deltageren. En sådan fejl bør derfor ikke uden videre tolkes som tegn på ordblindhed, men bør i første omgang vurderes i lyset af deltagerens udtale af dansk i frit talesprog.

Rigtige ord

1. min
2. bil
3. bus
4. lys
5. mål
6. glo
7. fri
8. alt
9. plan
10. abe
11. dato
12. visa
13. sofa
14. time
15. læse
16. købe
17. butik
18. politi
19. vitamin
20. mikrofon

Vrøvleord

1. lin
2. bul
3. gis
4. mys
5. fâl
6. blo
7. tri
8. ult
9. plin
10. ibe
11. dota
12. kisa
13. sifo
14. tane
15. mæse
16. vøbe
17. batuk
18. palati
19. mivatin
20. kifromon